

راز و عنصر دینداری چیست؟/دینداری کج اندیشانه مرض می آورد

محقق داماد گفت: دین احمقانه و کج اندیشانه مرض و درد می آورد به همین دلیل فضیلت بی دینی از دین داری بدون فهم گوهر و عنصر دین داری، بیشتر است.

محقق داماد گفت: دین احمقانه و کج اندیشانه مرض و درد می آورد به همین دلیل فضیلت بی دینی از دین داری بدون فهم گوهر و عنصر دین داری، بیشتر است.

همایش یک روزه «حکمت و معنویت» به همت مؤسسه پژوهشی حکمت و فلسفه ایران و به مناسبت روز جهانی فلسفه ظهر روز گذشته، دوشنبه ۲۵ آبان ماه در محل این موسسه با حضور اساتید، بزرگان و چهره های ماندگار فلسفه برگزار شد.

سید مصطفی محقق داماد به عنوان چهارمین سخنران این همایش درباره موضوع «جایگاه معنویت در الهیات اسلامی» سخنرانی کرد. وی گفت: من می خواهم در این سخنرانی به دو سوال پاسخ دهم؛ اول اینکه آیا از نظر الهیات اسلامی مراد از معنویت، تقید به عمل و احکام شریعت است؟ یعنی اینکه چنانچه فردی به تمام احکام عمل کند و رفتارش منطبق با شریعت باشد، یک شخص معنوی است یا نه؟ و سوال دیگر هم این است که آیا مراد از معنویت همان اخلاق است؟ مطالعات نشان می دهد که پاسخ هر دو سوال منفی است.

محقق داماد افزود: از نظر الهیات اسلامی، هدف اصلی از بعثت انبیاء عمل به شریعت و اخلاق صرف نیست. در قرآن ما تعبیرات زیادی داریم که افراد عامل به شریعت هستند، اما چون فاقد عنصر و گوهر و دین داری که می خواهم درباره آن صحبت کنم، هستند، مورد نکوهش قرار می گیرند. ممکن است برایتان سوال پیش بیاید که فقدان عنصر و گوهر دین داری چه تاثیری دارد. اول اینکه فرد آثار خوب دین داری را پیدا نمی کند، دوم اینکه دین داری بدون عنصر و گوهری که قرار است درباره آن سخن بگویم خطرش از بی دینی بیشتر است. «وَتُزَلُّ مِنْ الْقُرْآنِ مَا هُوَ شِقَاءٌ وَرَحْمَةٌ لِلْمُؤْمِنِينَ وَلَا يَرْزُقُ الظَّالِمِينَ إِلَّا حَسَارًا» مصداق این دو مورد است. حَسَر یا حَسْران یعنی اینکه روز بروز عقب گرد داشته باشیم.

عضو هیئت امنای سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران ادامه داد: به عقیده من دین یک چاقوی دو پهلوی است. اگر درست درک بشود آدمی را به اعلا می رساند، اما اگر بد فهمیده شود انسان را به اسفل السافلین می برد. بنابراین مشخص می شود که ما برای یک دین داری درست باید گوهر اصلی آن را پیدا کنیم. همه ما جوامعی را می بینیم که در آنجا دین وجود ندارد اما خصلت های خوب و جوانمردی وجود دارد، از آن طرف هم جوامعی را می بینیم که دین وجود دارد ولی دینداران آنجا دگم و بدون رحم و مروت هستند ولی تصور می کنند در جوار رحمت الی هستند.

وی اضافه کرد: دین احمقانه و کج اندیشانه مرض و درد می آورد به همین دلیل فضیلت بی دینی از دین داری بدون فهم گوهر و عنصر دین داری بیشتر است به همین دلیل باید همیشه از خدابخواهیم اگر قرار است ما دیندار احمق باشیم، کمک کند بی دین شویم.

عضو فرهنگستان علوم ایران گفت: عنصر و گوهر اصلی دینداری که تا به حال درباره آن حرف می زدیم همان حیل الله (ریسمان الهی) و عروج الوتقی (دستگیره اتصال به خدا) است. در قرآن هم راز اصلی دینداری معرفت و ایمان به غیب است یعنی اگر فرد تمام اعمال دینی را انجام دهد اما این عنصر را نداشته باشید دینداری اش درست نیست. چنین فردی راز دینداری را گم کرده است.

این استاد دانشگاه شهید بهشتی تصریح کرد: در الهیات اسلامی، تجربه اتصال به عالم غیب مفهوم معنویت را می دهد و راز و تفاوت بین دیندار و غیردیندار در دارا بودن این عنصر است. مومن به غیب دیندار و غیرمومن به غیب بدون دین است. اتصال انسان به غیب در قیام، قنوت، خواب، بیداری و ... راز دینداری و عنصر معنویت موجود است.

محقق داماد اضافه کرد: وقتی اتصال به غیب اتفاق نیفتد عبادت و بقیه کارهای خیر فایده ندارد بنابراین کار خیر، عبادت، کمک به فقرا و ... باید مبتنی بر اتصال به عالم غیب و عشق به خدا باشد.